

softconsulting

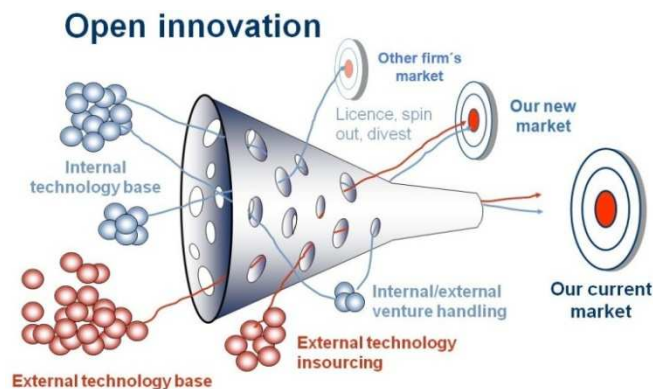
Autor: Lejla Softić, dipl.oec.¹

Digitalna ekonomija i R&D strategija

Za suvremeno poslovanje od posebnog značaja je strategija istraživanja i razvoja (R&D strategija). Strategija istraživanja i razvoja ovisi o veličini i djelatnosti preduzeća. U digitalnoj ekonomiji nova, uspješna, preduzeća donose nove ideje uz vrlo malo ili nimalo vlastitih istraživanja. Primjenom otvorenih inovacija nova, obično mala i mikro, preduzeća postaju podjednako konkurentna na tržištu, u odnosu na srednje velika i velika preduzeća, jer primjenom otvorenih inovacija nadoknađuju nedostajuće: finansijske, kadrovske, infrastrukturne i druge resurse potrebne za istraživanje i razvoj.

Šta je otvorena inovacija?

Otvorena inovacija (eng. Open innovation) je korištenje znanja izvan i unutar preduzeća kako bi se ubrzao proces istraživanja i razvoja, te komercijalizacija proizvoda i usluga. Predstavlja iskorištavanje tehnoloških trendova u samome početku. Otvorene inovacije su novi način inovativnosti koji uspješnije i učinkovitije koristi sve raspoložive resurse, pod uvjetom da ih koristi na pravilan način. Svrhovitim korištenjem priliva i odliva znanja postiže se ubrzanje interno kreiranih inovacija i veće stimuliranje inovacija koje su kreirane izvan preduzeća.

Prednosti kreiranja strategije istraživanja i razvoja

Istraživanje i razvoj (R&D) jedan je od alata koji se koriste za rast i poboljšanje poslovanja preduzeća. Uključuje istraživanje tržišta i potreba kupaca, te razvoj novih i kontinuirano poboljšanje postojećih proizvoda i usluga, koji su u skladu sa tržišnim promjenama i novim potrebama suvremenih kupaca. Preduzeća koja imaju strategiju istraživanja i razvoja imaju veće šanse za uspjeh na tržištu, naročito pri plasmanu novih, inovativnih, proizvoda/usluga u odnosu na preduzeća koja nemaju zvanično definisanu strategiju istraživanja i razvoja.

Strategija istraživanja i razvoja može dovesti do inovacija i povećane produktivnosti, kao i do povećanja konkurentske prednosti preduzeća na tržištu. Zbog ograničenja proračuna i troškova, manja preduzeća obično vrše istraživanje i razvoj sa ciljem poboljšanja proizvoda i usluga, dok veća preduzeća istraživanju i razvoju mogu posvetiti više vremena i resursa, sa ciljem razvoja novih i kontinuiranog poboljšanja postojećih proizvoda i usluga, inoviranja poslovnih procesa, modela i načina komunikacije sa ciljnim tržištem. Stoga će se i njihove strategije istraživanja i razvoja razlikovati odnosno svako preduzeće treba oblikovati takvu strategiju istraživanja i razvoja koja će omogućiti najviše koristi (prednosti) za razvoj poslovanja preduzeća. Primjenom odgovarajuće strategije istraživanja i razvoja preduzeće postiže brojne prednosti: bolje korištenje novih tržišnih prilika, proširenje ponude proizvoda i usluga, privlačenje više kupaca, povećanje prodaje i broja zaposlenika i druge prednosti.

Značaj digitalne transformacije i strategije za razvoj MSP

Digitalna ekonomija stvara nove prilike za industriju i preduzeća, društveni život, trgovinu i razvoj. Mala i srednje velika preduzeća (MSP), zahvaljujući digitalnim tehnologijama, dobivaju nove mogućnosti zarade pristupom globalnim tržištima, kao i raznim uslugama 'u oblaku', a mobilna i digitalna rješenja pridonose povećanju pristupa finansijskim uslugama. U digitalnim uvjetima poslovanja, MSP imaju sve potrebne preduvjete za brži razvoj vlastitog poslovanja, odnosno digitalnu transformaciju poslovanja, primjenom brojnih outsourcing usluga.

Za kreiranje strategije istraživanja i razvoja u digitalnoj ekonomiji od posebnog značaja je da MSP proučavaju najbolja (svjetska) iskustava pri digitalnom razvoju, te uspostave takvu strategiju digitalizacije poslovanja (digitalnu transformaciju) koja je prilagođena njihovim razvojnim potrebama.

Tri su strateške opcije digitalnog razvoja MSP:

- inercijska, koja podrazumijeva sihijski i neplanski pristup digitalizaciji poslovanja
- strategija sustizanja digitalnog razvoja, koja podrazumijeva planski i sistematičan pristup digitalizaciji
- strategija vođstva na digitalnom tržištu, koja podrazumijeva digitalizaciju zasnovanu na inovacijama.

Bez obzira na izabrani pristup digitalizaciji MSP, veoma je važno da strateški menadžment bude fokusiran na implementaciju digitalnih tehnologija, kao jednu od ključnih odrednica razvoja poslovanja preduzeća. Bez strategije digitalizacije preduzeće može imati napredak poslovanja, ali tek sa implementacijom odgovarajuće strategije (digitalizacije, istraživanja i razvoja) primjena digitalnih alata će i u finansijskom smislu biti od koristi preduzeću, a ne samo u npr. organizacijskom smislu (integracija poslovnih funkcija u jedinstveni informacijski sistem).

Zaključak

Digitalne tehnologije uticale su na promjenu načina na koji suvremena preduzeća posluju. Digitalna ekonomija podrazumijeva korištenje informacijske tehnologije za stvaranje ili prilagodbu tržišta odnosno kreiranje novih načina potrošnje dobara i usluga. Tri komponente koje razlikuju digitalnu od konvencionalne ekonomije su:

- digitalna infrastruktura
- e-poslovanje
- e-trgovina.

Brojne su koristi koje MSP mogu imati od implementacije R&D strategije u digitalnoj ekonomiji. Pri tome se ne smije zanemariti da ulaganje u istraživanje, razvoj i digitalizaciju poslovanja ne može rezultirati kratkoročnom dobiti, nego isključivo dugoročnim koristima za preduzeće. Osim razvoja i poboljšanja proizvoda, istraživanje i razvoj pomažu da se razviju učinkovitiji procesi i novi načini pružanja usluga. Primjenom digitalnih tehnologija, sve više suvremenih preduzeća, uz konvencionalne, počinju primjenjivati i digitalne kanale, kao što su: internet trgovina i drugi vidovi digitalnog usluživanja klijenata.

S obzirom da je digitalna ekonomija nezamisliva bez inovacija, a da sve veći broj disruptivnih inovacija mijenja ne samo cjelokupno poslovanje suvremenih preduzeća nego u cijelosti i pojedine branše, neophodno je kontinuirano ulagati u istraživanje i razvoj. Iako MSP imaju ograničene resurse za ulaganje u istraživanje i razvoj, zahvaljujući digitalnim tehnologijama i primjeni otvorenih inovacija, uz odgovarajuću R&D strategiju vrlo brzo mogu postati tržišni lideri i konkurenti velikim preduzećima i korporacijama, koje sve više nastoje akvizirati ili pripojiti poslovanje takvih inovativnih MSP, kako bi i sami ostali konkurentni na tržištu. Stoga strategija istraživanja i razvoja, kao formalni dokument, uz strateški plan poslovanja predstavlja nematerijalnu imovinu preduzeća, koja ima značajnu finansijsku vrijednost i dugoročnu korisnost za uspješno poslovanje preduzeća (MSP, velikih preduzeća i korporacija).